

Motion till riksdagen 2019/20:2732

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Terrorism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det lokala förebyggande arbetet mot rekrytering och radikalisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fotboja på personer som riskerar att avvika från utvisning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationella insatsteam ska stödja kommunerna i arbetet med återvändande terrorkrigsresande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett tätare samarbete mellan försvar och polis i extrema situationer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftning om samröre med terrorstämplade organisationer skyndsamt bör komma på plats och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot utländsk finansiering av extremism och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa lagstiftningen om paramilitär träning och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om landsförräderi och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om signalspaning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Terrorismen är ett ständigt närvarande hot. Svenska jihadister har spelat en aktiv roll i den Islamiska Statens terrorverksamhet, i terrordåd som begåtts på andra platser i Europa och vi har även sett terrordåd i vårt eget land. 2017 kom den dödliga jihadismen till Sverige. Den sjunde april körde en person med en lastbil ihjäl fem personer på Drottninggatan i Stockholm. Metoden känns igen från islamistiska terrordåd över hela Europa. Allt fler gärningsmän agerar ensamma, men med ideologisk och taktisk uppbackning från exempelvis IS. Lastbilar och knivar kan bli deras vapen och skadan de åsamkar offren och hela samhällen är stor. Parallellt med att jihadismen vuxit fram i Sverige har också nazismens terrorceller börjat visa upp sig igen. Förberedelser till mord och bombdåd är den rörelsen ansvarig för. Terrorismen kommer inte kullkasta vårt samhälle, men den kan göra mycket skada. Sverige behöver göra betydligt mer för att stoppa terrorismens framväxt.

Människor ska kunna känna sig trygga i att öppenhet och mänskliga rättigheter respekteras, liksom demokratins grundläggande värden. Ingen ska behöva känna rädsla för att uttrycka sin mening eller för att delta i politiska eller religiösa möten. Vi har under året sett flera exempel på de krafter som vill något annat än att värna öppenhet och mänskliga fri- och rättigheter, krafter som vill undergräva demokratin. Sverige måste ha ett starkt försvar mot dessa hot. Terrorism hotar internationell fred och säkerhet, nationell säkerhet och våra grundläggande fri- och rättigheter. I frågor som dessa är det viktigt med en bred samsyn.

Enligt Säkerhetspolisen har cirka 300 personer rest från Sverige till Syrien och Irak under de senaste sex åren, varav en tredjedel är kvinnor. Enligt Säpo har ungefär 50 svenskar som anslutit sig till IS bekräftats döda, siffran kan vara högre. Antalet resande börjar avta, enligt Säpo bland annat beroende på situationen i området, där IS har tryckts tillbaka allt mer och på grund av lagstiftning som förbjuder terrorresor. Men 140

individer har hittills återvänt. De utgör en säkerhetsrisk. Säkerhetspolisens uppgift är att identifiera och bevaka dessa personer. Flera av dessa kan behandlas som ärrade krigshjältar i växande miljöer av våldsbejakande extremism och radikaliserings i Sverige. Dessa miljöer måste bekämpas. Antalet återvändande har minskat. Säpo har uppgifter om att flera tvingas stanna kvar, vilket gör att de som faktiskt återvänder behöver bevakas ytterligare. Därtill kompliceras underrättelsearbetet och det förebyggande arbetet av att hotbilden också kan bestå av ensamagerande personer. Det finns naturligtvis också en stor mängd personer som enligt Säpo radikaliserats men inte åkt till Syrien och därtill ett stort antal inhemska våldsbejakande extremister inom den höger- och vänsterextrema miljön. Säpo bedömer att det totala antalet uppgår till 3000, varav 2000 islamister och 1000 från de höger- och vänsterextrema miljöerna. Alla dessa är inte beredda att begå terrorattentat eller andra våldshandlingar, men det är individer som kan stödja, samla in pengar, rekrytera och på olika sätt vara behjälpliga med logistik för sådana. Detta innebär en tiodubbling av antalet våldsbejakande extremister sedan 2010, när Säpo sist offentliggjorde en liknande kartläggning. De senaste fem åren har antalet underrättelser som Säpo får in ökat från 2000 i månaden till 6000 i månaden. Detta är extremt allvarligt och vi ser hoten växa. När vi går mot valår kommer extremisterna öka sina aktiviteter för att få uppmärksamhet, och vi ser redan idag gång efter annan nazistiska kraftsamlingar. Att avvärja terrorhot handlar om att värna statens absoluta kärnuppgift framför alla andra: medborgarnas liv och säkerhet. Sammantaget bedömer Kristdemokraterna att arbetet med att förebygga terrorism behöver förstärkas.

Vi måste vara förberedda på att det värsta kan inträffa. Idag är den nationella insatsstyrkan och det nationella insatskonceptet inte dimensionerat för att möta simultant genomförda attentat på olika platser. Vi föreslår därför en fördubbling av den nationella insatsstyrkan och att insatskonceptets regionala förmåga vid piketenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö stärks. Samtliga poliser i yttre tjänst behöver utbildas i att hantera ett eventuellt terrorattentat. På så sätt säkerställer vi att Sverige kan skyddas vid simultant genomförda attentat på olika platser. Denna satsning leder till en förstärkning med cirka 100 poliser, vilket är en viktig del av de 10000 poliser som vi föreslår utbildas och anställs fram till 2024. Dessa satsningar presenterar vi i utgiftsområdesmotionen Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Överenskommelse om åtgärder mot terrorism

Det var angeläget att en bred överenskommelse träffades mellan den förra vänsterregeringen och allianspartierna 2017 med en bred samsyn kring åtgärder för att bekämpa terror och dess rötter. Kristdemokraterna har tidigt presenterat verkningsfulla förslag för att stärka det förebyggande arbetet och för att ge polisen och Säpo de redskap som behövs i kampen mot terror. Överenskommelsen var en uppföljning på den överenskommelse som träffades i december 2015. Vi anser det angeläget att det fortsatt finns beredskap för att kalla in till nya samtal om omvärldsläget förändras igen, vilket vi vet att det kan göra snabbt. Många av de saker som vi kom överens om i terroröverenskommelsen är frågor som Kristdemokraterna drivit länge.

Två utgångspunkter för Kristdemokraterna var att bekämpa idéerna bakom terrorn och att höja vår terrorbekämpningsförmåga. Kristdemokraterna fick igenom flera viktiga åtgärder, bland annat:

- Lagförslag för ett förbud mot samröre med terrororganisationer. En fråga som Kristdemokraterna drivit sedan 90-talet.
- Säkerställa att polisen kommer att få tillgång till egna övningsplatser för att stärka sin förmåga att bekämpa terrorbrott i framtiden.
- Förstärka nationella insatsstyrkan.
- Utökad tillgång till skyddsvästar, vapen och hjälmar. Efter dådet i Stockholm såg vi att polisen inte hade tillgång i tillräcklig omfattning. I och med överenskommelsen ser vi till att detta inte ska kunna ske igen.
- Polisen kommer i större utsträckning kunna begära hjälp från Kustbevakningen och försvaret.
- Säkerhetspolisen ska kunna använda information från signalspaning även när förundersökning inletts.
- Terroröverenskommelsen öppnar även för Kristdemokraternas förslag att sätta fotboja på asylsökande som är säkerhetsrisker.

Det är en besvikelse att regeringen i frågan om ett förbud mot samröre med terrororganisationer inte lyckats leverera en proposition som möter lagrådets krav. Det är ett misslyckande från regeringen. Om och när en proposition nu kommer lämnas till riksdagen kommer det vara alldeles för sent. De allra flesta svenskar som kunnat

återvända från IS till Sverige har redan gjort det. De kommer inte kunna lagföras. Det är ett stort misslyckande. Icke desto mindre behöver ett förbud mot samröre med terrororganisationer komma på plats.

Förstärka nationella insatsstyrkan

Utökad tillgång till skyddsvästar, vapen och hjälmar. Efter dådet i Stockholm såg vi att polisen inte hade tillgång i tillräcklig omfattning. I och med överenskommelsen ser vi till att detta inte ska kunna ske igen.

Polisen kommer i större utsträckning kunna begära hjälp från Kustbevakningen och försvaret. Säkerhetspolisen ska kunna använda information från signalspaning även när förundersökning inletts. Terroröverenskommelsen öppnar även för Kristdemokraternas förslag att sätta fotboja på asylsökande som är säkerhetsrisker.

Förebyggande arbete

Vi har ett ansvar att förhindra att människor reser från vårt land för att utföra de brutala handlingar som tvingar människor på flykt. Det krävs ett mer offensivt och konkret arbete i kommunerna för att förebygga att människor ansluter sig till terrorceller eller blir IS-krigare. Det är viktigt att bryta det utanförskap som råder i vissa storstadsförorter som kan fungera som grogrund för extrema organisationer. Det är också viktigt att fler goda krafter står upp för tolerans och mot extremism. Här kan exempelvis föreningar och religiösa församlingar spela en viktig roll. Terrororganisationer som IS kan förstås inte hejdas genom dialog om religionsfrihet, men extremistiska religiösa rörelser växer inte fram ur ett vakuum. Genom att stärka religionsfrihetens ställning i Sverige och runt om i världen minskar risken för tillväxt av denna typ av rörelser. Det krävs helt uppenbart en mer aktiv politik på området. Kommunerna måste ha konkreta strategier för hur man stärker tolerans, icke-diskriminering, grundläggande rättigheter, religionsdialog och annan samhällsdialog. Det är viktigt att tala om vilka underliggande faktorer som finns för radikaliserings och antisemitism och utbyta goda exempel med varandra för att forma strategier. Här spelar även skolan en viktig roll.

Kristdemokraterna var i alliansregeringen med och utsåg en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism. Det är viktigt att den nationella samordnarens arbete tas

tillvara, att kunskap sprids och att det lokala förebyggande arbetet stärks i arbetet mot radikaliserings och rekrytering. Vi vill stärka avhopparverksamhet och det brottsförebyggande arbetet i kommunerna. Staten ska utforma fungerande avhoppar- och anhörigstödverksamhet, som specifikt riktar sig mot våldsbejakande islamister och som också involverar de muslimska trossamfundet, som kommunerna kan använda sig av. Det är viktigt att alla goda krafter drar åt samma håll och samverkar för att utveckla och konkretisera det förebyggande arbetet. Det offentliga ansvar för samordning kan inte nog understrykas.

Staten ska ge Forum för levande historia i uppdrag att även informera om den våldsbejakande islamismens brott mot mänskliga rättigheter. På så sätt kan den kompetens som finns där att upplysa om nationalsocialismens illgärningar och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten även användas för att belysa den våldsbejakande islamismen. Detta beskrivs närmare i utgiftsområdesmotion 17.

Polisens samarbete med Försvarmakten

Efter terrorattentaten i Oslo och på Utøya har ändringar gjorts i den norska polislagen angående polisens rätt till bistånd från försvaret och angående närpolis. Ändringar har även gjorts i brand- och explosionsskyddslagen, tullagen och strafflagen beträffande material som kan användas för sprängämnen samt gällande förberedelse till terrorbrott. Det är av stor vikt att vi har rätt beredskap för att kunna hantera och undanröja eventuella framtida attacker mot vårt samhälle. En viktig aspekt i detta är att se till att polis och militär vid extrema situationer kan ha ett gott samarbete. Idag har polisen möjlighet att ta hjälp av försvaret för att bevaka skyddsobjekt, men den möjligheten bör utökas till att även gälla annat än skyddsobjekt. Vi vet idag att terrorister sällan inriktar sig på myndighetsbyggnader och andra skyddsobjekt, som i fallet med Drottninggatan. Men Drottninggatan och andra utsatta platser, med mycket folk i rörelse, är inga skyddsobjekt. Försvaret bör kunna skydda och bevaka även dessa under särskilda omständigheter. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Kriminalisera samröre med terroristverksamhet

Kristdemokraterna har under många år drivit frågan om att kriminalisera samröre med, medverkan i och stöd till rasistisk, terrorstämplad eller annan organiserad brottslighet. Vi välkomnar att regeringen nu öppnat för detta i och med överenskommelsen om åtgärder mot terrorism. Bara dagarna före terrordådet på Drottninggatan var beskedet fortfarande nej till sådana förslag, när det röstades om det i riksdagen.

Det var med stor besvikelse Kristdemokraterna mottog lagrådskritik mot efter att regeringen lade fram lagrådsremissen baserad på Ds 2017:62 Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terrororganisation. Regeringen har därmed förlängt det möjliga ikraftträdandet av ett förbud mot samröre med en terrororganisation. Det är ett illavarslande tecken på hur lätt regeringen tar på både frågan om terrorism och på grundlagen. Vi förutsätter att regeringen kommer till riksdagen med en proposition 5 november som utlovat.

Dock är Kristdemokraterna inte nöjda med de förslag som fanns i utredningen. Där står att brottet samröre ska omfatta den som, utan att delta i verksamheten enligt bestämmelsen om deltagande, för en terroristorganisation tar befattning med vapen, ammunition, brandfarliga eller explosiva varor, transportmedel eller annan liknande utrustning eller upplåter lokal eller mark för dess verksamhet. Det är en alldeles för snäv definition. Den åsikten delas av Säkerhetspolisen, som i sitt remissvar framhåller att det är viktigt att samröret får en vidare definition. Bevisbördan när någon varit i en konfliktzon i exempelvis Syrien och Irak blir orimligt hög. Dessutom anser vi att det tydligt ska framgå att inget som helst samröre med eller hjälp till terrororganisationer ska tolereras i Sverige. Vi har länge haft en alldeles för tillåtande inställningen till de som utmanar fundamentala delar av vårt samhällsskick. Allt samröre med terrororganisationer bör kriminaliseras. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Utländsk finansiering av extremism

Ett betydande problem som kan väntas växa framöver är att främmande makt försöker påverka Sverige. Det som mest diskuteras är olika typer av ryska desinformations-kampanjer och psykologisk krigföring. Vad som däremot diskuteras mindre är den våg av utländsk finansiering av religiösa stiftelser och moskéer som kommer antingen direkt från utländska stater eller från olika aktörer med en nära

koppling till sådana stater. Det kan handla om den turkiska myndigheten Diyanet som kontrollerar 9 moskéer i Sverige, där de anställer och utbildar imamer. Diyanet är en turkisk propagandamyndighet som president Erdoğan kopplar ett allt starkare grepp om. Via de svenska moskéerna fördes också en intensiv propaganda inför folkomröstningen om Turkiets nya grundlag.

Moskén som står på Hisingen i Göteborg kostade 67 miljoner kronor att bygga, pengar som kom direkt från Saudiarabien. Problemet har varit känt länge och ett flertal församlingar har tackat nej till saudiska pengar för att landet ska ha velat ha allt för stor kontroll över verksamheten. Islamic Centers grundare Bejzat Becirov sa till exempel: De [Saudiarabien] skulle sköta det helt och hållet. Jag skulle bara stå som en figur. Därför tackade han nej till pengarna. I fallet med moskén på Hisingen ska enligt förestandare inga sådana krav ha ställts. Icke desto mindre är det av yttersta vikt att säkerställa att inga församlingar, stiftelser eller dylikt står under extremistisk kontroll.

I Eskilstuna har en moské fått påstötningar från saudiska finansiärer sedan 2012. Ekonomin har ofta varit trängd och i Saudiarabien finns oljepengar som skulle hjälpa många muslimska samfund i Sverige, men de kommer med ett pris: salafistisk extremism. Var fjärde svensk moské har fått finansiering från Saudiarabien.

Det finns även andra typer av finansiering av extremism i Sverige som borde stävjas. Osama Krayem som misstänks för inblandning i terrorattentatet i Bryssel den 22 mars 2016 hade tidigare arbetat för en stiftelse i Örebro som bland annat driver en skola. Stiftelsen har tagit emot bidrag från al-Haramain Islamic Foundation som står på FN:s terrorlista.

Det finns stater, stiftelser, organisationer och andra som har ett intresse av att destabilisera Sverige och underminera den svenska demokratin. Det är ett allvarligt hot som påverkar oss långsiktigt. Sverige måste agera. Kristdemokraterna föreslår ett förbud mot att utländska extremister får finansiera organisationer, stiftelser, trossamfund och politiska grupperingar i Sverige. Ett sådant förbud behöver utredas grundligt. En lista man kan ta sin utgångspunkt ifrån är FN:s säkerhetsråds konsoliderade lista över

sanktioner, men den bör med all sannolikhet kompletteras med en bedömning från Säkerhetspolisen, Must och Polismyndigheten. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Skärp lagstiftningen om paramilitär träning

Mellan november 2016 och januari 2017 placerades tre bomber ut av personer med koppling till Nordiska motståndsrörelsen. De riktades mot flyktingförläggningar och fackföreningar med det uppenbara syftet att, för att låna formuleringen i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp och allvarligt destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer i en stat eller i en mellanstatlig organisation. Nazisterna åtalades inte för terrorbrott, men Kristdemokraterna menar att Nordiska motståndsrörelsen är en terroristorganisation med nära kopplingar till utländska finansiärer som vill skada och destabilisera Sverige. Två av de nu dömda nazisterna har deltagit i paramilitär övning i Ryssland som hållits av Ryska imperiska rörelsen, en ultranationalistisk rörelse som strider i Ukraina. Två av de tre bomber som de ryskutbildade nazisterna placerade exploderade, en skadade en städare allvarligt. Att ingen av de tre åtalade ens åtalades för terrorbrott ställer allvarliga frågetecken. Att de kunnat genomgå militär träning som i förlängningen riskerar att hota rikets säkerhet är minst lika illa.

Det krävs en bättre lagstiftning mot träning hos utländska paramilitära grupper. Den som genomgår träning utomlands vars syfte är att underminera det svenska samhället bör också kunna straffas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Landsförräderi

Kristdemokraterna anser att svenska medborgare som strider för terrorgrupper och där möter svensk trupp ska kunna dömas för landsförräderi. Detta hade exempelvis kunnat bli aktuell i den händelse att svensk trupp stred mot IS i Syrien eller Irak. Men det kan också bli aktuellt i framtida konflikter.

Internationell terror utgör ett hot mot svenska intressen. Det är högst rimligt att uppdatera lagen så att den är anpassad utifrån de konflikter vi ser idag – inte bara hur det såg ut under kalla krigets dagar. Signalen måste vara oerhört tydlig, detta handlar om organisationer som av bland annat Säpo utpekats som ett av de allvarligaste hoten mot vårt land.

Signalspaning

Idag är signalspaning via FRA ett viktigt redskap i Säkerhetspolisens underrättelsearbete gällande arbetet mot terrorism. Det handlar om avlyssning av data- och teletrafik för att få information. Men denna signalspaning får inte ske samtidigt som en förundersökning pågår. Med ny lagstiftning på plats som skärper kriminaliseringen kommer Säkerhetspolisen att upprätta förundersökningar mot misstänkta individer i utlandet. Det är olyckligt om skärpt lagstiftning skulle leda till att Säpo inte längre kan bedriva underrättelseverksamhet. Det är också viktigt att bevis kan säkras så att personer kan lagföras för de brott som begåtts och att vi får fällande domar. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Säkerhetspolisen måste också tillförsäkras de resurser och verktyg som krävs för att ha möjlighet att analysera den information myndigheten har och får in, för att kunna undvika att terrorattentat sker i Sverige. Säkerhetspolisens verktyg behöver vara anpassade till den tekniska utvecklingen. De individer som i dag bedöms behöva avlyssnas ringer inte till varandra utan använder telefonitjänster över internet, exempelvis Viber, eller håller kontakt via sociala medier. Då är det viktigt att det finns redskap som svarar mot detta förändrade beteende, och därför behöver Säkerhetspolisens tillgång till hemlig dataavläsning och avlyssning av nya telefonitjänster ses över. I och med sexpartiöverenskommelsen om åtgärder mot terrorism beslutades att hemlig dataavläsning ska utredas. En proposition ska lämnas till riksdagen i december. Kristdemokraterna förutsätter att den ger rättsväsendet adekvata möjligheter till spaning.

Andreas Carlson (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuве Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)